

ไวยาวัจกร

บุคคลสำคัญที่เจ้าอาวาสต้องแต่งตั้ง

บุญเชิด กิตติธรรมากร

ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธรศาสนาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

นิยาม

“ไวยาวัจกร” หมายถึง คฤหัสถ์ผู้ได้รับแต่งตั้งให้มีหน้าที่เบิกจ่ายนิตยภัต และจะมีหน้าที่ดูแลรักษาจัดการทรัพย์สินของวัดได้ ตามที่เจ้าอาวาสมอบหมายเป็นหนังสือ (ข้อ ๔ แห่งกฎหมายเถรสมาคม ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ.๒๕๓๖) ว่าด้วยการแต่งตั้งถอดถอนไวยาวัจกร)

คุณสมบัติของคฤหัสถ์ผู้จะได้รับการแต่งตั้งเป็นไวยาวัจกร

ปรากฏตามกฎหมายเถรสมาคม ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ.๒๕๓๖) ว่าด้วยการแต่งตั้งถอดถอนไวยาวัจกร ดังนี้

ข้อ ๖ คฤหัสถ์ผู้จะได้รับการแต่งตั้งเป็นไวยาวัจกร ต้องประกอบด้วยคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

- (๑) เป็นชาย มีสัญชาติไทย นับถือพระพุทธศาสนา
- (๒) มีอายุไม่ต่ำกว่า ๒๕ ปีบริบูรณ์
- (๓) เป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจในหลักธรรมวินัย
- (๔) เป็นผู้มีความรู้ความสามารถที่จะปฏิบัติหน้าที่ไวยาวัจกรได้
- (๕) เป็นผู้เลื่อมใสในการปกครองตามระบอบรัฐธรรมนูญ
- (๖) ไม่เป็นผู้ที่มีร่างกายทุพพลภาพ ไร้ความสามารถ หรือมีจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบหรือมีโรค

เป็นที่รังเกียจแก่สังคม

- (๗) ไม่เป็นผู้บกพร่องในศีลธรรมอันดี เช่น มีความประพฤติเสเพล เป็นนักเลงการพนัน

เสพสุราเป็นอาจิม หรือติดยาเสพติดให้โทษ

- (๘) ไม่เป็นผู้มีหนี้สินล้นพ้นตัว

- (๙) ไม่เป็นผู้ที่เคยถูกลงโทษให้ออกจากราชการ หรือองค์การของรัฐบาล หรือบริษัท

ห้างร้านเอกชน ในความผิดหรือมีมลทินมัวหมองในความผิดเกี่ยวกับการเงิน

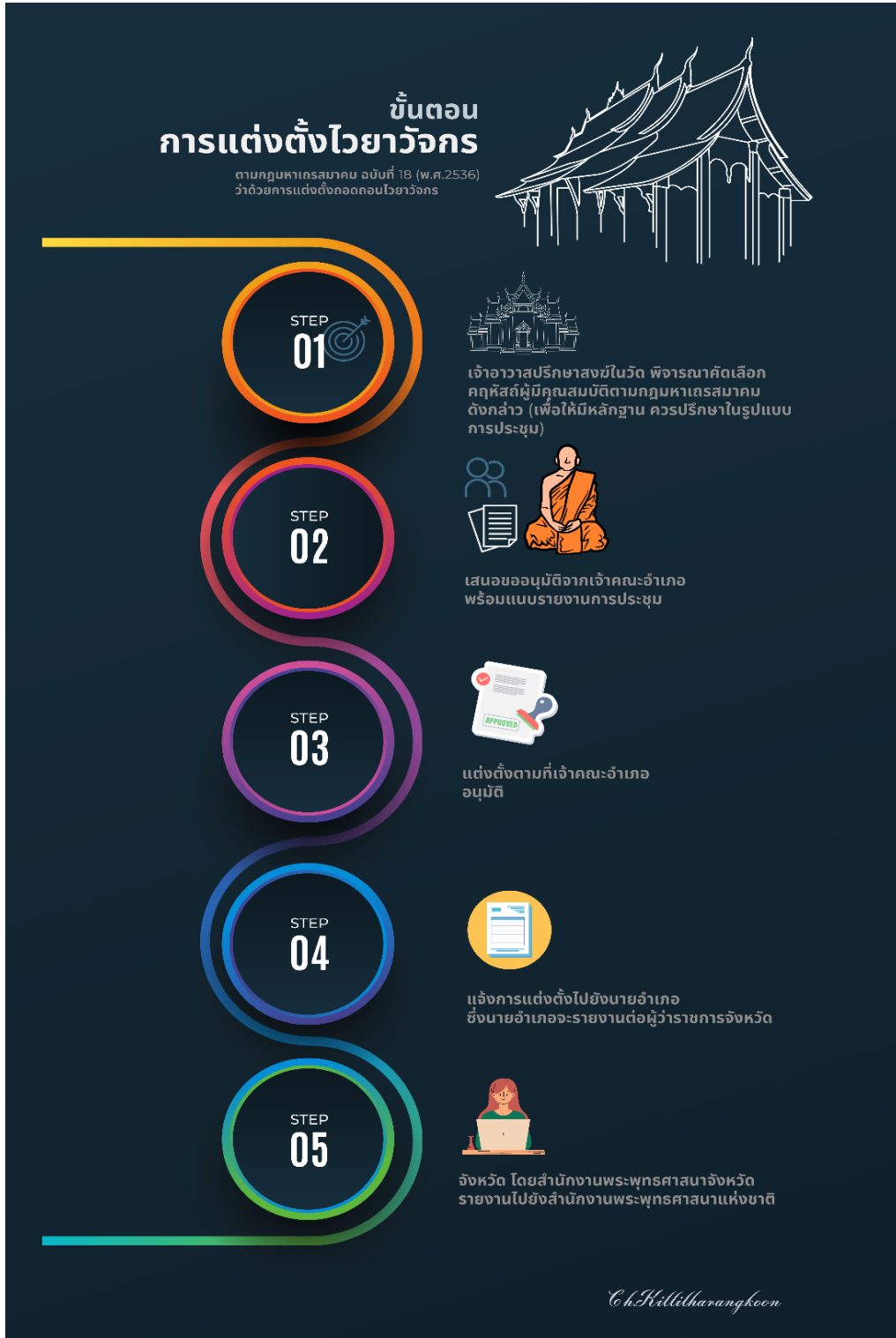
- (๑๐) ไม่เป็นผู้ที่เคยถูกลงโทษจำคุก เว้นแต่ความผิดที่เป็นลหุโทษหรือความผิดอันได้กระทำโดย

ประมาท

ขั้นตอนการแต่งตั้งไวยาวัจกร

ตามกฎหมายเถรสมาคม ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ.๒๕๓๖) ว่าด้วยการแต่งตั้งถอดถอนไวยาวัจกร

ในการแต่งตั้งไวยาวัจกร ตามกฎหมายเถรสมาคม ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ.๒๕๓๖) ว่าด้วยการแต่งตั้งถอดถอนไวยาวัจกร เจ้าอาวาสจะต้องดำเนินการ ตามขั้นตอน ดังนี้

ไวยาวัจกร : บุคคลสำคัญที่เจ้าอาวาสต้องแต่งตั้ง

รายละเอียดประกอบ Infographic

ขั้นตอนที่ ๑

เจ้าอาวาสวัดปรีชาสงฆ์ในวัดพิจารณาคัดเลือกกฤหัสถ์ผู้มีคุณสมบัติตามความในข้อ ๖ แห่งกฎหมายเถรสมาคม ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ.๒๕๓๖) ว่าด้วยการแต่งตั้งถอดถอนไวยาวัจกร โดยควรปรึกษา ในรูปแบบการประชุม (ทั้งนี้ เพื่อให้มีหลักฐานประกอบการเสนอเจ้าคณะอำเภอ) และเพื่อความเหมาะสม จะพิจารณาเพื่อขอแต่งตั้งไวยาวัจกรคนเดียวหรือหลายคนก็ได้

ขั้นตอนที่ ๒

เจ้าอาวาส มีหนังสือถึงเจ้าคณะอำเภอ รายงานขออนุมัติแต่งตั้งไวยาวัจกร ตามมติที่ประชุม โดยแนบเอกสาร ดังนี้

๑. รายงานการประชุมปรีชาสงฆ์
๒. ประวัติบุคคลผู้ที่ประชุมพิจารณาคัดเลือกเพื่อเสนอขออนุมัติแต่งตั้งเป็นไวยาวัจกร

ขั้นตอนที่ ๓

เมื่อเจ้าคณะอำเภอลงนามอนุมัติแล้ว เจ้าอาวาสดำเนินการแต่งตั้งไวยาวัจกรตามที่เจ้าคณะอำเภออนุมัติ

ขั้นตอนที่ ๔

เจ้าอาวาสมีหนังสือแจ้งการแต่งตั้งไวยาวัจกรต่อนายอำเภอ ซึ่งนายอำเภอจะรายงานต่อผู้ว่าราชการจังหวัด

ขั้นตอนที่ ๕

จังหวัด โดยสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดจะรายงานไปยังสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

ตัวอย่างแบบการแต่งตั้งไวยาวัจกร

บันทึกรายงานการประชุมปรึกษาสงฆ์

เพื่อพิจารณาคัดเลือกคฤหัสถ์ผู้มีคุณสมบัติเป็นไวยาวัจกร

ตามกฎหมายมหาเถรสมาคม ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ.๒๕๓๖) ว่าด้วยการแต่งตั้งถอดถอนไวยาวัจกร

วัด.....ตำบล.....

อำเภอ.....จังหวัด.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ผู้เข้าร่วมประชุม

๑.....ตำแหน่ง เจ้าอาวาส

๒.....ตำแหน่ง ผู้ช่วยเจ้าอาวาส (ถ้ามี)

๓.....

๔.....

๕.....

เริ่มประชุม เวลา.....น.

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งที่ประชุมทราบ

.....

.....

ที่ประชุม รับทราบ

ระเบียบวาระที่ ๒ เรื่องเพื่อทราบ

เจ้าอาวาสแจ้งที่ประชุมว่า ในวัดแต่ละวัดจะต้องแต่งตั้งไวยาวัจกรเพื่อทำหน้าที่เบิกจ่ายนิตยภัต และมีหน้าที่ดูแลรักษาจัดการทรัพย์สินของวัดตามที่เจ้าอาวาสมอบหมาย โดยมหาเถรสมาคมได้ตรากฎหมายมหาเถรสมาคม ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ.๒๕๓๖) ว่าด้วยการแต่งตั้งถอดถอนไวยาวัจกร ขึ้น ซึ่งในข้อ ๗ แห่งกฎหมายมหาเถรสมาคมดังกล่าว ระบุว่า ในการแต่งตั้งไวยาวัจกรของวัดใด ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของเจ้าอาวาสวัดนั้นปรึกษาสงฆ์ในวัดพิจารณา คัดเลือกคฤหัสถ์ผู้มีคุณสมบัติตามความในข้อ ๖ เมื่อมีมติเห็นชอบในคฤหัสถ์ผู้ใดก็ให้เจ้าอาวาสแต่งตั้งคฤหัสถ์ผู้นั้น เป็นไวยาวัจกร โดยอนุมัติของเจ้าคณะอำเภอ

ในการแต่งตั้งไวยาวัจกรของวัดแต่ละวัด เพื่อความเหมาะสมจะแต่งตั้งไวยาวัจกรคนเดียวหรือหลายคนก็ได้ ในกรณีที่มีไวยาวัจกรหลายคน ให้เจ้าอาวาสมอบหมายหน้าที่การงานตามข้อ ๔ แก่ไวยาวัจกรแต่ละคน เป็นหนังสือ

ความในข้อ ๖ แห่งกฎหมายมหาเถรสมาคมดังกล่าว ระบุว่า คฤหัสถ์ผู้จะได้รับการแต่งตั้งเป็นไวยาวัจกร ต้องประกอบด้วยคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

(๑) เป็นชาย มีสัญชาติไทย นับถือพระพุทธศาสนา

(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่า ๒๕ ปีบริบูรณ์

(๓) เป็นผู้มีหลักฐานมั่นคง

ไวยาวัจกร : บุคคลสำคัญที่เจ้าอาวาสต้องแต่งตั้ง

- (๔) เป็นผู้มีความรู้ความสามารถที่จะปฏิบัติหน้าที่ไวยวัจกรได้
- (๕) เป็นผู้เลื่อมใสในการปกครองตามระบอบรัฐธรรมนูญ
- (๖) ไม่เป็นผู้ที่มีร่างกายทุพพลภาพ ไร้ความสามารถ หรือมีจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ หรือมีโรคเป็นที่รังเกียจแก่สังคม
- (๗) ไม่เป็นผู้บกพร่องในศีลธรรมอันดี เช่น มีความประพฤติเสเพล เป็นนักเลงการพนัน เสพสุราเป็นอาฉิน หรือติดยาเสพติดให้โทษ
- (๘) ไม่เป็นผู้มีหนี้สินล้นพ้นตัว
- (๙) ไม่เป็นผู้ที่เคยถูกลงโทษให้ออกจากราชการ หรือองค์การของรัฐบาล หรือบริษัท ห้างร้านเอกชน ในความผิดหรือมีมลทินมัวหมองในความผิดเกี่ยวกับการเงิน
- (๑๐) ไม่เป็นผู้ที่เคยถูกลงโทษจำคุก เว้นแต่ความผิดที่เป็นลหุโทษหรือความผิด

**จึงขอแจ้งที่ประชุมเพื่อทราบ
ที่ประชุมรับทราบ**

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องเพื่อพิจารณา

ในการประชุมพิจารณาคัดเลือกบุคคลเพื่อเสนอขออนุมัติแต่งตั้งเป็นไวยวัจกร วันนี้ มีบุคคลที่มีคุณสมบัติ ตามข้อ ๖ กฎมหาเถรสมาคม ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ.๒๕๓๖) ว่าด้วยการแต่งตั้งถอดถอนไวยวัจกร เข้ารับ การพิจารณา จำนวน.....คน โดยมีเอกสารประวัติบุคคลแนบมาเพื่อให้ที่ประชุมพิจารณาด้วยแล้ว

จึงเสนอที่ประชุมเพื่อพิจารณา
ที่ประชุมพิจารณาแล้ว **มีมติเห็นชอบ**

เลิกประชุม เวลา.....น.

ผู้จัดบันทึกการประชุม
.....
(.....)

ผู้รับรองรายงานการประชุม
.....
(.....)
เจ้าอาวาสวัด.....

 ภาพถ่าย

ประวัติบุคคลโดยสังเขป
เพื่อเข้ารับการพิจารณาคัดเลือกเป็นไวยาวัจกร

วัด.....ตำบล.....อำเภอ.....
จังหวัด.....

ชื่อ.....นามสกุล.....

วัน เดือน ปี เกิด .....

เลขประจำตัวประชาชน.....

ที่อยู่.....

การศึกษา.....

อาชีพ.....

เบอร์โทรศัพท์.....

อีเมล.....

ประสบการณ์.....

.....

.....

ลงลายมือชื่อ.....

(.....)

ที่

วัด.....

.....

.....

วันที่.....

เรื่อง ขออนุมัติแต่งตั้งไวยาวัจกร

เรียน เจ้าคณะอำเภอ.....

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. สำเนารายงานการประชุมสงฆ์ จำนวน ๑ ฉบับ

๒. สำเนาประวัติบุคคลผู้ผ่านการพิจารณาเพื่อขออนุมัติแต่งตั้งเป็นไวยาวัจกร จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วยวัด.....ตำบล.....อำเภอ.....

จังหวัด.....ได้มีการประชุมสงฆ์ในวัด โดยมีเจ้าอาวาสเป็นประธาน เมื่อวันที่.....

เพื่อพิจารณาคัดเลือกคฤหัสถ์ผู้มีคุณสมบัติตามความในข้อ ๖ แห่งกฎหมายเถรสมาคม ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ.๒๕๓๖)

ว่าด้วยการแต่งตั้งถอดถอนไวยาวัจกร แต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งไวยาวัจกร ซึ่งที่ประชุมมีมติเห็นชอบให้แต่งตั้ง
ไวยาวัจกร จำนวน.....ราย คือ.....

ดังนั้น เพื่อให้เป็นไปตามกฎหมายเถรสมาคม ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ.๒๕๓๖) ว่าด้วยการแต่งตั้งถอดถอน
ไวยาวัจกร ตามความในข้อ ๗ แห่งกฎหมายเถรสมาคมดังกล่าว จึงขออนุมัติแต่งตั้งไวยาวัจกรดังมีรายนามข้างต้น
รายละเอียดตามเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุมัติ

เรียนมาด้วยความนับถือ

(.....)

เจ้าอาวาส

วัด.....

โทร.....

ไวยาวัจกร : บุคคลสำคัญที่เจ้าอาวาสต้องแต่งตั้ง

ตราตั้งไวยาวัจกร

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๗ แห่งกฎมหาเถรสมาคมฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ.๒๕๓๖) ว่าด้วยการ
แต่งตั้งถอดถอนไวยาวัจกร และโดยอนุมัติของเจ้าคณะอำเภอ จึงแต่งตั้งให้

.....

เป็นไวยาวัจกร วัด.....ตำบล.....อำเภอ.....
จังหวัด.....

มีหน้าที่.....

.....

.....

ตั้งแต่วันที่ เป็นต้นไป

แต่งตั้ง ณ วันที่.....

(.....)

เจ้าอาวาสวัด.....

(ประทับตราวัด)

ตัวอย่าง
หนังสือแจ้งคฤหัสถ์ผู้ได้รับการแต่งตั้งเป็นไวยาวัจกร

ที่

วัด.....
.....
.....

วันที่.....

เรื่อง แจ้งการแต่งตั้งไวยาวัจกร

เจริญพร นาย.....

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาตราตั้งไวยาวัจกร

จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วยเจ้าอาวาสวัด.....ตำบล.....

อำเภอ.....จังหวัด.....ได้ประชุมปรึกษาสงฆ์ในวัด และขออนุมัติ

จากเจ้าคณะอำเภอ.....แต่งตั้งท่านให้ดำรงตำแหน่งไวยาวัจกรวัด.....

โดยมีหน้าที่ปรากฏตามสำเนาทราตั้งไวยาวัจกรและหน้าที่อื่นๆ ตามที่เจ้าอาวาสมอบหมายเป็นหนังสือ

ในการนี้ จึงเจริญพรมาเพื่อทราบ และขอให้ท่านไปรายงานตัวและปฏิบัติหน้าที่ ตั้งแต่วันที่

เป็นต้นไป

จึงเจริญพรมาเพื่อทราบ

ขอเจริญพร

(.....)

เจ้าอาวาสวัด.....

วัด.....

โทร.....

ตัวอย่าง
หนังสือวัดแจ้งนายอำเภอ เรื่อง การแต่งตั้งไวยาวัจกร

ที่

วัด.....
.....
.....

วันที่.....

เรื่อง แจ้งการแต่งตั้งไวยาวัจกร

เจริญพร นายอำเภอ.....

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาตราตั้งไวยาวัจกร จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วยเจ้าอาวาสวัด.....ตำบล.....

อำเภอ.....จังหวัด.....ได้ประชุมปรึกษาสงฆ์ในวัด และขออนุมัติ

จากเจ้าคณะอำเภอ.....แต่งตั้งไวยาวัจกรวัด.....เมื่อวันที่.....

จำนวน.....ราย คือ.....

ในการนี้ เพื่อให้เป็นไปตามกฎหมายมหาชน ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ.๒๕๓๖) ว่าด้วยการแต่งตั้งถอดถอนไวยาวัจกร จึงขอแจ้งการแต่งตั้งไวยาวัจกรมายังท่าน เพื่อดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

จึงเจริญมาเพื่อทราบ และดำเนินการต่อไป

ขอเจริญพร

(.....)

เจ้าอาวาสวัด.....

วัด.....

โทร.....

การพ้นจากหน้าที่ไวยาวัจกร

ในกฎหมายแพ่งศรัทธาฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ.๒๕๓๖) ว่าด้วยการแต่งตั้งถอดถอนไวยาวัจกร นอกจากจะกำหนดแนวทางการแต่งตั้งไวยาวัจกรไว้แล้ว ยังได้กำหนดแนวทางกรณีไวยาวัจกรพ้นจากหน้าที่ ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเรียบร้อยดีงามในการบริหารกิจการของวัดของเจ้าอาวาส ซึ่งในกฎหมายแพ่งศรัทธาดังกล่าว ได้ระบุ ดังนี้

ข้อ ๘ ไวยาวัจกรย่อมพ้นจากหน้าที่ เมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) พ้นจากความเป็นคฤหัสถ์
- (๔) เจ้าอาวาสผู้แต่งตั้งพ้นจากตำแหน่งหน้าที่
- (๕) ขาดคุณสมบัติอย่างใดอย่างหนึ่งตามความในข้อ ๖
- (๖) ให้ออกจากหน้าที่
- (๗) ถูกถอดถอนออกจากหน้าที่

ไวยาวัจกร ขอลาออกจากหน้าที่ได้หรือไม่?

คำตอบ คือ ได้ โดยปรากฏตามความในข้อ ๘ แต่จะมีผลเมื่อเจ้าอาวาสสั่งอนุญาต ซึ่งเมื่อเจ้าอาวาสอนุญาตเรียบร้อยแล้ว เจ้าอาวาสจะต้องรายงานให้เจ้าคณะอำเภอเจ้าสังกัทรอบ (ตามข้อ ๙)

ข้อ ๙ ไวยาวัจกรผู้ใดประสงค์จะลาออกจากหน้าที่ที่ย่อมทำได้ เมื่อเจ้าอาวาสสั่งอนุญาตแล้ว จึงเป็นอันพ้นจากหน้าที่ และให้เจ้าอาวาสรายงานเจ้าคณะอำเภอทราบ

กรณีเจ้าอาวาสพ้นจากตำแหน่งหน้าที่ ไวยาวัจกรที่เจ้าอาวาสรูปนั้นๆ แต่งตั้ง ย่อมพ้นตาม แต่ให้ทำหน้าที่รักษาการในตำแหน่งจนกว่าผู้รักษาการเจ้าอาวาสหรือเจ้าอาวาสรูปใหม่ จะแต่งตั้งไวยาวัจกรขึ้นมาใหม่ (ตามข้อ ๑๐)

ข้อ ๑๐ ไวยาวัจกรผู้พ้นจากหน้าที่ตามความในข้อ ๘ (๔) ให้รักษาการในหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะมีการแต่งตั้งใหม่

กรณีเจ้าอาวาสตรวจสอบพบว่า ไวยาวัจกรขาดคุณสมบัติตามข้อ ๖ อย่างใดอย่างหนึ่ง เจ้าอาวาสจะต้องมีคำสั่งให้ไวยาวัจกรรายดังกล่าวพ้นจากหน้าที่ แล้วทำรายงานต่อเจ้าคณะอำเภอเจ้าสังกัทรอบ (ตามข้อ ๑๑)

ข้อ ๑๑ ไวยาวัจกรผู้ขาดคุณสมบัติตามความในข้อ ๘ (๕) ให้เจ้าอาวาสสั่งให้พ้นจากหน้าที่ แล้วรายงานเจ้าคณะอำเภอทราบ

ไวยาวัจกร : บุคคลสำคัญที่เจ้าอาวาสต้องแต่งตั้ง

กรณีเจ้าอาวาสตรวจสอบพบว่า ไวยาวัจกรหย่อนความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ ต้องขออนุมัติเจ้าคณะอำเภอ เพื่อสั่งให้ออกจากหน้าที่ ทั้งนี้เพื่อประโยชน์สูงสุดของวัด (ตามข้อ ๑๒)

ข้อ ๑๒ ในกรณีที่ไวยาวัจกรหย่อนความสามารถด้วยเหตุใดๆ ในการปฏิบัติหน้าที่ เมื่อเจ้าอาวาสเห็นสมควรให้ออกจากหน้าที่ ก็สั่งให้ออกได้ โดยอนุมัติของเจ้าคณะอำเภอ

กรณีเจ้าอาวาสตรวจสอบพบว่า ไวยาวัจกรประพฤติมิชอบอย่างใดอย่างหนึ่ง บรรดามีตามความในข้อ ๑๓ จะต้องขออนุมัติเจ้าคณะอำเภอสั่งถอดถอนไวยาวัจกรรายดังกล่าวออกจากหน้าที่ (ตามข้อ ๑๓)

ข้อ ๑๓ การถอดถอนไวยาวัจกรออกจากหน้าที่ จะทำได้เมื่อไวยาวัจกรประพฤติมิชอบอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

- (๑) ทุจริตต่อหน้าที่
- (๒) ไม่ปฏิบัติหน้าที่จนเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรง
- (๓) ขัดคำสั่งของเจ้าอาวาส ซึ่งสั่งโดยชอบด้วยกฎหมายและระเบียบแบบแผน เป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่วัดอย่างร้ายแรง
- (๔) ประมาทเลินเล่อในหน้าที่เป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่วัดอย่างร้ายแรง
- (๕) ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง

ในกรณีเช่นนี้ ให้เจ้าอาวาสสั่งถอดถอนไวยาวัจกรผู้นั้นออกจากหน้าที่ โดยอนุมัติของเจ้าคณะอำเภอ

เมื่อไวยาวัจกรพ้นจากหน้าที่ตามความในข้อ ๘ ซึ่งประกอบด้วย

- (๒) ลาออก
- (๓) พ้นจากความเป็นคฤหัสถ์
- (๔) เจ้าอาวาสผู้แต่งตั้งพ้นจากตำแหน่งหน้าที่
- (๕) ขาดคุณสมบัติอย่างใดอย่างหนึ่งตามความในข้อ ๖
- (๖) ให้ออกจากหน้าที่
- (๗) ถูกถอดถอนออกจากหน้าที่

ไวยาวัจกรผู้นั้น จะพ้นจากความรับผิดชอบในหน้าที่ได้ ก็ต่อเมื่อได้มอบหมายหน้าที่การงานพร้อมด้วยทรัพย์สินและหลักฐานต่างๆ ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของตนแก่ผู้รับหน้าที่แทนตนเรียบร้อยแล้ว โดยในกรณีนี้ จะต้องส่งมอบเป็นลายลักษณ์อักษร และจะต้องดำเนินการภายใน ๓๐ วัน นับจากวันที่พ้นจากหน้าที่ (ปรากฏตามข้อ ๑๔)

กรณีนี้ ขอทำความเข้าใจให้ไวยาวัจกรที่พ้นจากหน้าที่ จะต้องตระหนักให้มาก เพราะหากไม่ดำเนินการภายใน ๓๐ วัน จะถือว่าเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ ตามความในประมวลกฎหมายอาญา (ตามข้อ ๑๔ วรรคสอง)

ข้อ ๑๔ ในกรณีที่ไวยาวัจกรพ้นจากหน้าที่ตามความในข้อ ๘ (๒) (๓) (๔) (๕) (๖) หรือ (๗) ไวยาวัจกรผู้นั้น จะพ้นจากความรับผิดชอบในหน้าที่ต่อเมื่อได้มอบหมายหน้าที่การงานพร้อมด้วยทรัพย์สินและหลักฐานต่าง ๆ ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของตน แก่ผู้รับหน้าที่แทนตนเรียบร้อยแล้ว

การมอบหมายตามความในวรรคแรก ให้กระทำภายใน ๓๐ วัน นับจากวันที่พ้นจากหน้าที่ ถ้ามิได้มอบหมายภายในกำหนดให้ถือว่าเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ ตามความในประมวลกฎหมายอาญา

กรณีวัดใดก็ตาม หากไวยาวัจกรว่างลง และเจ้าอาวาสพร้อมสงฆ์ในวัด จะปรึกษากันเพื่อเสนอขออนุมัติเจ้าคณะอำเภอเพื่อแต่งตั้งทันทีมิได้ ให้เจ้าอาวาสสามารถแต่งตั้งผู้รักษาการแทนไวยาวัจกรได้ แต่จะต้องดำเนินการตามขั้นตอนเพื่อให้มีการแต่งตั้งไวยาวัจกรตัวจริง ภายใน ๙๐ วัน (ปรากฏตามวรรคแรกแห่งข้อ ๑๕) โดยผู้รักษาการแทนไวยาวัจกร มีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับไวยาวัจกร

อย่างไรก็ตาม หน้าที่ของไวยาวัจกรทั้งหลายทั้งปวง จะต้องได้รับมอบหมายจากเจ้าอาวาสเป็นลายลักษณ์อักษร

ข้อ ๑๕ ในกรณีที่ไวยาวัจกรว่างลง และจะแต่งตั้งทันทีมิได้ ให้เจ้าอาวาสแต่งตั้งผู้รักษาการแทนไวยาวัจกร และให้ดำเนินการเพื่อให้มีการแต่งตั้งไวยาวัจกรภายในเวลาไม่เกิน ๙๐ วัน

ผู้รักษาการแทนไวยาวัจกร ให้มีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับไวยาวัจกร

เมื่อมีการแต่งตั้งไวยาวัจกรก็ดี หรือแต่งตั้งผู้รักษาการแทนไวยาวัจกรก็ดี หรือกรณีไวยาวัจกรพ้นจากหน้าที่ ตามความในข้อ ๘

ในกรุงเทพมหานคร เจ้าอาวาสจะต้องแจ้งไปสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

ส่วนจังหวัดอื่นๆ ให้เจ้าอาวาสแจ้งแก่นายอำเภอ โดยนายอำเภอจะรายงานไปยังผู้ว่าราชการจังหวัด และจังหวัด โดยสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดจะรายงานต่อไปยังสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ (ตามข้อ ๑๖)

ข้อ ๑๖ เมื่อมีการแต่งตั้งไวยาวัจกร หรือผู้รักษาการแทนไวยาวัจกร หรือเมื่อไวยาวัจกรพ้นจากหน้าที่ตามความในข้อ ๘

(๑) ในกรุงเทพมหานคร ให้เจ้าอาวาสแจ้งไปยังกรมการศาสนา

(๒) ในจังหวัดอื่น ให้เจ้าอาวาสแจ้งแก่นายอำเภอ เพื่อรายงานไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดและกรมการศาสนา

ตัวอย่างแบบการพ้นจากหน้าที่ไวยาวัจกร

ตัวอย่างหนังสือ
ไวยาวัจกรขอลาออก

ที่ พิเศษ/

เขียนที่ บ้านเลขที่.....

.....
.....

วันที่.....

เรื่อง ขอลาออกจากไวยาวัจกร

นมัสการ เจ้าอาวาสวัด.....

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาตราตั้งไวยาวัจกรและเอกสารที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๑ ฉบับ

ตามที่ ท่าน/พระคุณท่าน/พระคุณเจ้า แต่งตั้งข้าพเจ้า เป็นไวยาวัจกร วัด.....

ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด..... เมื่อวันที่..... นั้น

เนื่องจากข้าพเจ้า มีกิจส่วนตัวและภาระอื่นๆ จำนวนมาก ไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งดังกล่าว
ได้เต็มกำลังความสามารถ ในการนี้ ข้าพเจ้าจึงขอลาออกจากตำแหน่งไวยาวัจกร วัด.....

ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด..... ตั้งแต่บัดนี้
เป็นต้นไป

จึงนมัสการมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอนมัสการด้วยความเคารพ/อย่างสูง/อย่างยิ่ง

(นาย.....)

โทร.....

ตัวอย่างหนังสือ
รายงานเจ้าคณะอำเภอ กรณีไวยาวัจกรขอลาออกและพ้นจากหน้าที่

ที่

วัด.....
.....
.....

วันที่.....

เรื่อง รายงานไวยาวัจกรพ้นจากหน้าที่

เรียน เจ้าคณะอำเภอ.....

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือขอลาออกและเอกสารที่เกี่ยวข้อง

จำนวน ๑ ฉบับ

ตามที่ เจ้าอาวาสวัด.....ตำบล.....

อำเภอ.....จังหวัด.....ได้ประชุมปรึกษาสงฆ์ในวัด และขออนุมัติ
จากเจ้าคณะอำเภอ.....แต่งตั้งนาย.....เป็นไวยาวัจกร
วัด.....เมื่อวันที่..... นั้น

ในการนี้ ไวยาวัจกรรายดังกล่าว พ้นจากหน้าที่ไวยาวัจกร เนื่องจาก **ขอลาออก** ซึ่งได้อนุญาต
เป็นที่เรียบร้อยแล้ว ดังนั้น เพื่อให้เป็นไปตามกฎหมายอาศรมาคม ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ.๒๕๓๖) ว่าด้วยการแต่งตั้ง
ถอดถอนไวยาวัจกร จึงขอรายงานการพ้นจากหน้าที่ไวยาวัจกร รายละเอียดปรากฏเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

เรียนมาด้วยความนับถือ

(.....)

เจ้าอาวาสวัด.....

วัด.....

โทร.....

ตัวอย่าง

คำสั่งเจ้าอาวาสให้ไวยาวัจกรพ้นจากหน้าที่ กรณีขาดคุณสมบัติ

คำสั่งเจ้าอาวาสวัด.....

ที่...../.....

เรื่อง สั่งให้ไวยาวัจกรพ้นจากหน้าที่

.....

ตามที่ เจ้าอาวาสวัด.....ได้ประชุมปรึกษาสงฆ์ในวัด และขออนุมัติ
เจ้าคณะอำเภอ.....แต่งตั้งนาย.....เป็นไวยาวัจกร
วัด.....เมื่อวันที่..... นั้น

เนื่องจาก ไวยาวัจกรรายดังกล่าว ขาดคุณสมบัติ ข้อ.....ซึ่งปรากฏตามความ
ในข้อ ๖ แห่งกฎมหาเถรสมาคม ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ.๒๕๓๖) ว่าด้วยการแต่งตั้งถอดถอนไวยาวัจกร จึงสั่งให้พ้น
จากหน้าที่ ตั้งแต่วันที่..... เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

(.....)

เจ้าอาวาสวัด.....

(ประทับตราวัด)

ตัวอย่าง
หนังสือแจ้งคำสั่งเจ้าอาวาสให้ไวยาวัจกรพ้นจากหน้าที่

ที่

วัด.....

.....

.....

วันที่.....

เรื่อง แจ้งคำสั่งเจ้าอาวาสให้ไวยาวัจกรออกจากหน้าที่

เจริญพร นาย.....

สิ่งที่ส่งมาด้วย คำสั่งเจ้าอาวาสให้ไวยาวัจกรพ้นจากหน้าที่

จำนวน ๑ ฉบับ

ตามที่ เจ้าอาวาสวัด.....ตำบล.....

อำเภอ.....จังหวัด.....ได้ประชุมปรึกษาสงฆ์ในวัด และขออนุมัติ

จากเจ้าคณะอำเภอ.....แต่งตั้งท่าน เป็นไวยาวัจกรวัด.....

เมื่อวันที่..... นั้น

เนื่องจากท่านขาดคุณสมบัติ ข้อ.....(หรือหลายข้อ) ซึ่งปรากฏตามความในข้อ ๖ แห่งกฎหมายเถรสมาคม ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ.๒๕๓๖) ว่าด้วยการแต่งตั้งถอดถอนไวยาวัจกร จึงมีคำสั่งให้ท่านพ้นจากหน้าที่ โดยอนุมัติของเจ้าคณะอำเภอ ตั้งแต่บัดนี้ เป็นต้นไป และขอให้ท่านส่งมอบหมายหน้าที่การงาน พร้อมด้วยทรัพย์สินและหลักฐานต่าง ๆ ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของตน แก่ผู้รับหน้าที่แทนตนภายใน ๓๐ วัน นับจากวันที่พ้นจากหน้าที่ ถ้ามิได้มอบหมายภายในกำหนดให้ถือว่าเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ ตามความในประมวลกฎหมายอาญา

จึงเจริญพรมาเพื่อทราบและดำเนินการ

ขอเจริญพร

(.....)

เจ้าอาวาสวัด.....

วัด.....

โทร.....

ไวยาวัจกร : บุคคลสำคัญที่เจ้าอาวาสต้องแต่งตั้ง

ตัวอย่างหนังสือ
รายงานเจ้าคณะอำเภอ กรณีเจ้าอาวาสสั่งให้ไวยาวัจกรพ้นจากหน้าที่

ที่

วัด.....

.....

.....

วันที่.....

เรื่อง แจ้งการพ้นจากหน้าที่ไวยาวัจกร

เรียน เจ้าคณะอำเภอ.....

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาตราตั้งไวยาวัจกรและเอกสารที่เกี่ยวข้อง

จำนวน ๑ ฉบับ

ตามที เจ้าอาวาสวัด.....ตำบล.....

อำเภอ.....จังหวัด.....ได้ประชุมปรึกษาสงฆ์ในวัด และขออนุมัติ

จากเจ้าคณะอำเภอ.....แต่งตั้งนาย.....เป็นไวยาวัจกร

วัด.....เมื่อวันที่..... นั้น

ในการนี้ ไวยาวัจกรรายดังกล่าว ได้พ้นจากหน้าที่ไวยาวัจกร เนื่องจาก **ขาดคุณสมบัติ** ข้อ.....ซึ่งปรากฏตามความในข้อ ๖ แห่งกฎหมายมหาเถรสมาคม ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ.๒๕๓๖) ว่าด้วยการแต่งตั้งถอดถอนไวยาวัจกร จึงสั่งให้พ้นจากหน้าที่ ตั้งแต่บัดนี้ เป็นต้นไป ดังนั้น เพื่อให้เป็นไปตามกฎหมายมหาเถรสมาคม ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ.๒๕๓๖) ว่าด้วยการแต่งตั้งถอดถอนไวยาวัจกร จึงขอรายงานการพ้นจากหน้าที่ไวยาวัจกร รายละเอียดปรากฏเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

เรียนมาด้วยความนับถือ

(.....)

เจ้าอาวาสวัด.....

วัด.....

โทร.....

ตัวอย่าง
หนังสือขออนุมัติเจ้าคณะอำเภอให้ไวยาวัจกรออกจากหน้าที่
กรณีหย่อนความสามารถ

ที่

วัด.....

.....

.....

วันที่.....

เรื่อง ขออนุมัติให้ไวยาวัจกรออกจากหน้าที่

เรียน เจ้าคณะอำเภอ.....

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาตราตั้งไวยาวัจกรและเอกสารข้อมูลที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๑ ฉบับ

ตามที เจ้าอาวาสวัด.....ตำบล.....

อำเภอ.....จังหวัด.....ได้ประชุมปรึกษาสงฆ์ในวัด และขออนุมัติ

จากเจ้าคณะอำเภอ.....แต่งตั้งนาย.....เป็นไวยาวัจกร

วัด.....เมื่อวันที่..... นั้น

เนื่องด้วยไวยาวัจกรรายดังกล่าวหย่อนความสามารถ ดังนั้น เพื่อให้เป็นไปตามกฎหมายมาตรา
ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ.๒๕๓๖) ว่าด้วยการแต่งตั้งถอดถอนไวยาวัจกร จึงขออนุมัติให้ นาย.....
ออกจากหน้าที่ไวยาวัจกรวัด.....ตั้งแต่นี้ เป็นต้นไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุมัติ

เรียนมาด้วยความนับถือ

(.....)

เจ้าอาวาสวัด.....

วัด.....

โทร.....

ตัวอย่างหนังสือ
ขออนุมัติถอดถอนไวยาวัจกร

ที่

วัด.....

.....

.....

วันที่.....

เรื่อง ขออนุมัติถอดถอนไวยาวัจกรออกจากหน้าที่

เรียน เจ้าคณะอำเภอ.....

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาตราตั้งไวยาวัจกรและเอกสารข้อมูลที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๑ ฉบับ

ตามที่ เจ้าอาวาสวัด.....ตำบล.....

อำเภอ.....จังหวัด.....ได้ประชุมปรึกษาสงฆ์ในวัด และขออนุมัติ

จากเจ้าคณะอำเภอ.....แต่งตั้งนาย.....เป็นไวยาวัจกร

วัด.....เมื่อวันที่..... นั้น

เนื่องด้วยไวยาวัจกรรายดังกล่าว.....(ให้เจ้าอาวาสระบุเหตุผล
ในการถอดถอน เช่น ทุจริตต่อหน้าที่ เป็นต้น ทั้งนี้ การกล่าวอ้างข้อใดข้อหนึ่งหรือหลายข้อ ซึ่งปรากฏตามข้อ ๑๓
เจ้าอาวาสจะต้องมีเอกสารหลักฐาน ประกอบการพิจารณาของเจ้าคณะอำเภอเจ้าสังกัด เพื่อมิให้เกิดการฟ้องร้อง
ตามมาภายหลัง) ดังนั้น เพื่อให้เป็นไปตามกฎหมายเถรสมาคม ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ.๒๕๓๖) ว่าด้วยการแต่งตั้งถอด
ถอนไวยาวัจกร จึงขออนุมัติถอดถอน นาย.....ออกจากหน้าที่ไวยาวัจกร
วัด.....ตั้งแต่บัดนี้ เป็นต้นไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุมัติ

เรียนมาด้วยความนับถือ

(.....)

เจ้าอาวาสวัด.....

วัด.....

โทร.....

ตัวอย่าง
คำสั่งเจ้าอาวาสถอดถอนไวยาวัจกรออกจากหน้าที่

คำสั่งเจ้าอาวาสวัด.....

ที่...../.....

เรื่อง ถอดถอนไวยาวัจกรออกจากหน้าที่

.....

ตามที่ เจ้าอาวาสวัด.....ได้ประชุมปรึกษาสงฆ์ในวัด และขออนุมัติ
เจ้าคณะอำเภอ.....แต่งตั้งนาย.....เป็นไวยาวัจกร
วัด.....เมื่อวันที่..... นั้น

เนื่องจาก ไวยาวัจกรรายดังกล่าว (ระบุข้อประพฤตินิยมชอบ เช่น ชักคำสั่งเจ้าอาวาส ซึ่งสั่งโดยชอบ
ด้วยกฎหมายและระเบียบแบบแผน เป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่วัดอย่างร้ายแรง) ดังนั้น อาศัยอำนาจตามความ
ในข้อ ๑๓ แห่งกฎหมายธรรมนูญพระสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๓๖) ว่าด้วยการแต่งตั้งถอดถอนไวยาวัจกร และโดย
อนุมัติของเจ้าคณะอำเภอ.....จึงถอดถอนไวยาวัจกรรายดังกล่าวให้พ้นจากหน้าที่ ตั้งแต่นี้
เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

(.....)

เจ้าอาวาสวัด.....

(ประทับตราวัด)

ตัวอย่างหนังสือ
แจ้งนายอำเภอกรณีไวยาวัจกรพ้นจากหน้าที่

ที่

วัด.....
.....
.....

วันที่.....

เรื่อง แจ้งไวยาวัจกรพ้นจากหน้าที่

เจริญพร นายอำเภอ.....

สิ่งที่ส่งมาด้วย เอกสารข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย นาย.....ไวยาวัจกรวัด.....

ตำบล.....อำเภอ.....

จังหวัด.....ได้พ้นจากหน้าที่ เมื่อวันที่.....

ในการนี้ เพื่อให้เป็นไปตามกฎหมายมหาเถรสมาคม ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ.๒๕๓๖) ว่าด้วยการแต่งตั้ง
ถอดถอนไวยาวัจกร จึงขอแจ้งไวยาวัจกรพ้นจากหน้าที่

จึงเจริญพรมาเพื่อทราบ

ขอเจริญพร

(.....)

เจ้าอาวาสวัด.....

วัด.....

โทร.....

ตัวอย่าง

หนังสือแจ้งให้อดีตไวยาวัจกรส่งมอบหมายหน้าที่การงานพร้อมด้วยทรัพย์สินและหลักฐานต่าง ๆ
ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของตน แก่ผู้รับผิดชอบใหม่

ที่

วัด.....

.....

.....

วันที่.....

เรื่อง ขอให้ส่งมอบหมายหน้าที่การงานพร้อมด้วยทรัพย์สินและหลักฐานต่าง ๆ ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของตน

เจริญพร นาย.....

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนากฎหมายมหาชน ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ.๒๕๓๖)

ว่าด้วยการแต่งตั้งถอดถอนไวยาวัจกร

จำนวน ๑ ฉบับ

ตามที่ ท่าน.....(ระบุการพ้นจากตำแหน่ง ตามข้อ ๘ เช่น ลาออก
หรือข้อใดข้อหนึ่ง) เป็นเหตุให้ท่านพ้นจากหน้าที่ไวยาวัจกร วัด..... ตำบล.....อำเภอ
.....จังหวัด.....และเจ้าอาวาสได้ดำเนินการกฎหมายมหาชน ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ.
๒๕๓๖) ว่าด้วยการแต่งตั้งถอดถอนไวยาวัจกร เป็นที่เรียบร้อยแล้ว นั้น

ในการนี้ เพื่อให้เป็นไปตามกฎหมายมหาชนดังกล่าว จึงขอให้ท่านส่งมอบหมายหน้าที่การงาน
พร้อมด้วยทรัพย์สินและหลักฐานต่าง ๆ ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของตน แก่ผู้รับหน้าที่แทนตนภายใน ๓๐ วัน
นับจากวันที่พ้นจากหน้าที่ ถ้ามิได้มอบหมายภายในกำหนด ให้ถือว่าเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบตาม
ความในประมวลกฎหมายอาญา

จึงเจริญพรมาเพื่อทราบและดำเนินการ

ขอเจริญพร

(.....)

เจ้าอาวาสวัด.....

วัด.....

โทร.....

ไวยาวัจกร : บุคคลสำคัญที่เจ้าอาวาสต้องแต่งตั้ง

ทะเบียนประวัติไวยาวัจกร

วัด.....ตำบล.....อำเภอ.....
จังหวัด.....

ชื่อ.....นามสกุล.....

วัน เดือน ปี เกิด .....

เลขประจำตัวประชาชน.....

ที่อยู่.....

การศึกษา.....

อาชีพ.....

อีเมล.....

งานที่ได้รับมอบหมาย

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ได้รับแต่งตั้งเป็นไวยาวัจกร เมื่อ (วัน เดือน ปี).....

ลงลายมือชื่อ.....
(.....)

หมายเหตุ. ทะเบียนประวัติไวยาวัจกร เป็นเอกสารสำคัญเพื่อการตรวจสอบ

กฎหมายเถรสมาคม
ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ.๒๕๓๖)
ว่าด้วยการแต่งตั้งถอดถอนไวยาวัจกร

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๕ ตรี แห่งพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ.๒๕๐๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๓๕ และมาตรา ๒๓ แห่งพระคณะสงฆ์ พ.ศ.๒๕๐๕ มหาเถรสมาคมตรากฎหมายเถรสมาคม ไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ กฎหมายเถรสมาคมนี้ เรียกว่า "กฎหมายเถรสมาคม ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ.๒๕๓๖) ว่าด้วยการแต่งตั้งถอดถอนไวยาวัจกร"

ข้อ ๒ กฎหมายเถรสมาคมนี้ ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในแกลงการณคณะสงฆ์เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ตั้งแต่วันใช้กฎหมายเถรสมาคมนี้ ให้ยกเลิกกฎหมายเถรสมาคม ฉบับที่ ๘ (พ.ศ. ๒๕๐๕) ว่าด้วยการแต่งตั้งถอดถอนไวยาวัจกร บรรดา กฎ ข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง มติ หรือประกาศอื่นใดในส่วนที่กำหนดไว้แล้วในกฎหมายเถรสมาคมนี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับกฎหมายเถรสมาคมนี้ ให้ใช้กฎหมายเถรสมาคมนี้แทน

ข้อ ๔ ในกฎหมายเถรสมาคมนี้ "ไวยาวัจกร" หมายถึง คฤหัสถ์ผู้ได้รับแต่งตั้งให้มีหน้าที่เบิกจ่ายนิตยภัต และจะมีอำนาจหน้าที่ดูแลรักษาจัดการทรัพย์สินของวัดได้ ตามที่เจ้าอาวาสมอบหมายเป็นหนังสือ

ข้อ ๕ ไวยาวัจกรผู้ได้รับการแต่งตั้งอยู่ก่อนวันใช้กฎหมายเถรสมาคมนี้ ให้ถือว่าเป็นไวยาวัจกรตามกฎหมายเถรสมาคมนี้ต่อไป

หมวด ๑

การแต่งตั้งไวยาวัจกร

ข้อ ๖ คฤหัสถ์ผู้จะได้รับการแต่งตั้งเป็นไวยาวัจกร ต้องประกอบด้วยคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

- (๑) เป็นชาย มีสัญชาติไทย นับถือพระพุทธศาสนา
- (๒) มีอายุไม่ต่ำกว่า ๒๕ ปีบริบูรณ์
- (๓) เป็นผู้มีความรู้ความสามารถที่จะปฏิบัติหน้าที่ไวยาวัจกรได้
- (๔) เป็นผู้เลื่อมใสในการปกครองตามระบอบรัฐธรรมนูญ
- (๕) ไม่เป็นผู้ที่มีร่างกายทุพพลภาพ ไร้ความสามารถ หรือมีจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบหรือมีโรค

เป็นที่รังเกียจแก่สังคม

(๗) ไม่เป็นผู้บกพร่องในศีลธรรมอันดี เช่น มีความประพฤติเสเพล เป็นนักเลงการพนัน เสพสุราเป็นอาจิม หรือติดยาเสพติดให้โทษ

ไวยาวัจกร : บุคคลสำคัญที่เจ้าอาวาสต้องแต่งตั้ง

(๘) ไม่เป็นผู้มีหนี้สินล้นพ้นตัว

(๙) ไม่เป็นผู้ที่เคยถูกลงโทษให้ออกจากราชการ หรือองค์การของรัฐบาล หรือบริษัท

ห้างร้านเอกชน ในความผิดหรือมีมลทินมัวหมองในความผิดเกี่ยวกับการเงิน

(๑๐) ไม่เป็นผู้ที่เคยถูกลงโทษจำคุก เว้นแต่ความผิดที่เป็นลหุโทษหรือความผิดอันได้กระทำโดย

ประมาท

ข้อ ๗ ในการแต่งตั้งไวยาวัจกรของวัดใด ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของเจ้าอาวาสวัดนั้นปรึกษาสงฆ์ในวัด พิจารณาคัดเลือกคฤหัสถ์ผู้มีคุณสมบัติตามความในข้อ ๖ เมื่อมีมติเห็นชอบในคฤหัสถ์ผู้ใดก็ให้เจ้าอาวาสแต่งตั้ง คฤหัสถ์ผู้นั้นเป็นไวยาวัจกร โดยอนุวัติของเจ้าคณะอำเภอ

ในการแต่งตั้งไวยาวัจกรตามความในวรรคต้น เพื่อความเหมาะสมจะแต่งตั้งไวยาวัจกรคนเดียวหรือหลายคนก็ได้ ในกรณีที่มีไวยาวัจกรหลายคน ให้เจ้าอาวาสมอบหมายหน้าที่การงานตามข้อ ๔ แก่ไวยาวัจกรแต่ละคน เป็นหนังสือ

หมวด ๒

การพ้นจากหน้าที่ไวยาวัจกร

ข้อ ๘ ไวยาวัจกรย่อมพ้นจากหน้าที่ เมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) พ้นจากความเป็นคฤหัสถ์

(๔) เจ้าอาวาสผู้แต่งตั้งพ้นจากตำแหน่งหน้าที่

(๕) ขาดคุณสมบัติอย่างใดอย่างหนึ่งตามความในข้อ ๖

(๖) ให้ออกจากหน้าที่

(๗) ถูกถอดถอนออกจากหน้าที่

ข้อ ๙ ไวยาวัจกรผู้ใดประสงค์จะลาออกจากหน้าที่ก็ย่อมทำได้ เมื่อเจ้าอาวาสสั่งอนุญาตแล้ว จึงเป็นอันพ้น จากหน้าที่ และให้เจ้าอาวาสรายงานเจ้าคณะอำเภอทราบ

ข้อ ๑๐ ไวยาวัจกรผู้พ้นจากหน้าที่ตามความในข้อ ๘ (๔) ให้รักษาการในหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะมีการแต่งตั้ง ใหม่

ข้อ ๑๑ ไวยาวัจกรผู้ขาดคุณสมบัติตามความในข้อ ๘ (๕) ให้เจ้าอาวาสสั่งให้พ้นจากหน้าที่ แล้วรายงาน เจ้าคณะอำเภอทราบ

ข้อ ๑๒ ในกรณีที่ไวยาวัจกรหย่อนความสามารถด้วยเหตุใดๆ ในการปฏิบัติหน้าที่ เมื่อเจ้าอาวาสเห็นสมควร ให้ออกจากหน้าที่ ก็สั่งให้ออกได้ โดยอนุวัติของเจ้าคณะอำเภอ

ข้อ ๑๓ การถอดถอนไวยาวัจกรออกจากหน้าที่ จะทำได้เมื่อไวยาวัจกรประพฤติมิชอบอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) ทุจริตต่อหน้าที่

(๒) ไม่ปฏิบัติหน้าที่จนเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรง

ไวยาวัจกร : บุคคลสำคัญที่เจ้าอาวาสต้องแต่งตั้ง

(๓) ข้อคำสั่งของเจ้าอาวาส ซึ่งสั่งโดยชอบด้วยกฎหมายและระเบียบแบบแผน เป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่วัดอย่างร้ายแรง

(๔) ประมาทเลินเล่อในหน้าที่เป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่วัดอย่างร้ายแรง

(๕) ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง

ในกรณีเช่นนี้ ให้เจ้าอาวาสสั่งถอดถอนไวยาวัจกรผู้นั้นออกจากหน้าที่ โดยอนุมัติของเจ้าคณะอำเภอ

ข้อ ๑๔ ในกรณีที่ไวยาวัจกรพ้นจากหน้าที่ตามความในข้อ ๘ (๒) (๓) (๔) (๕) (๖) หรือ (๗) ไวยาวัจกรผู้นั้น จะพ้นจากความรับผิดชอบในหน้าที่ต่อเมื่อได้มอบหมายหน้าที่การงานพร้อมด้วยทรัพย์สินและหลักฐานต่าง ๆ ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของตน แก่ผู้รับหน้าที่แทนตนเรียบร้อยแล้ว

การมอบหมายตามความในวรรคแรก ให้กระทำภายใน ๓๐ วัน นับจากวันที่พ้นจากหน้าที่ ถ้ามิได้มอบหมายภายในกำหนดให้ถือว่าเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่ โดยมีชอบตามความในประมวลกฎหมายอาญา

ข้อ ๑๕ ในกรณีที่ไวยาวัจกรว่างลง และจะแต่งตั้งทันทีมิได้ ให้เจ้าอาวาสแต่งตั้งผู้รักษาการแทนไวยาวัจกร และให้ดำเนินการเพื่อให้มีการแต่งตั้งไวยาวัจกรภายในเวลาไม่เกิน ๙๐ วัน

ผู้รักษาการแทนไวยาวัจกร ให้มีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับไวยาวัจกร

หมวด ๓

เบ็ดเตล็ด

ข้อ ๑๖ เมื่อมีการแต่งตั้งไวยาวัจกร หรือผู้รักษาการแทนไวยาวัจกร หรือเมื่อไวยาวัจกรพ้นจากหน้าที่ตามความในข้อ ๘

(๑) ในกรุงเทพมหานคร ให้เจ้าอาวาสแจ้งไปยังกรมการศาสนา

(๒) ในจังหวัดอื่น ให้เจ้าอาวาสแจ้งแก่นายอำเภอ เพื่อรายงานไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดและกรมการศาสนา

ข้อ ๑๗ คำสั่งของเจ้าอาวาสในการแต่งตั้งไวยาวัจกร หรือผู้รักษาการแทนไวยาวัจกรก็ดี ในการให้ไวยาวัจกรหรือผู้รักษาการแทนไวยาวัจกร พ้นจากหน้าที่ก็ดี ให้กระทำเป็นหนังสือ

ตราไว้ ณ วันที่ ๓๐ มีนาคม พ.ศ.๒๕๓๖

(สมเด็จพระญาณสังวร)

สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก

ไวยาวัจกร : บุคคลสำคัญที่เจ้าอาวาสต้องแต่งตั้ง

บุญเชิด กิตติธรรางกูร

ป.ธ.๙, พธ.บ.,สป.ม.

ประสบการณ์ :

นักวิชาการศาสนาชำนาญการพิเศษ
ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดนทบุรี
ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดเพชรบุรี
ผู้อำนวยการสำนักเลขานุการมหาเถรสมาคม
ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดลพบุรี
ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดนครปฐม

ปัจจุบัน :

ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

